

'Zo beluister je de Matthäus'

U wordt uitgenodigd een lezing bij te wonen op zondag 19 maart van 15.00-16.00 uur over de Matthäus Passion. Toonkunstkoor Arnhem en Hans-Erik Dijkstra (aan de vleugel) zullen enkele koralen laten horen tijdens de lezing, waarin achtergrond en diepere betekenis van de Matthäus wordt geschetst. Verrijkt met passages en beeldmateriaal van op het lijdensverhaal van Christus geïnspireerde kunstwerken. De lezing is van Albert de Vries, lid Toonkunst Arnhem.

De 40-dagen tijd en de Matthäus. We zitten in de 40-dagen tijd. Wij herdenken de laatste weken van het leven van Christus, zijn kruisiging en vieren op Paaszondag zijn wederopstanding. Het is ook de tijd van de Matthäus Passion, het grote koor- en orkestwerk van Johann Sebastian Bach.

De Matthäus Passion wordt door velen als het beste muziekstuk op aarde gezien. 'De mooiste noten uit de muziekliteratuur', zegt Paul Witteman, over zijn eerste MP: 'De muziek had bij mij, zo klein als ik was, gevoelens losgemaakt heftiger dan de ergste verliefdheid later zou veroorzaken.'

Toch is het ook een complex stuk. En ja, het is waar dat het even duurt, 78 nummers, zo'n 2,5 uur muziek. 'Je moet er rust voor in je kont hebben', zegt bariton Maarten Koningsberger. Hij zong zelf honderden keren Jezus in diverse Matthäus Passions en was coach van EO's Mattheüs Masterclass, waarin zangers uit de niet-klassieke wereld een lied uit de MP instuderen. 'Je moet je geest even helemaal vrijgeven van Facebook en andere bezigheden. Multitasken kan niet bij de Matthäus.'

De Matthäus gaat over ons. De Matthäus is een passiekoraal, gebaseerd op de hoofdstukken 26 en 27 uit het evangelie van apostel Matthäus, het lijdensverhaal waarin Jezus als martelaar wordt gekruisigd om al het slechte van de mensheid op zich te nemen. In dit werk is Jezus ook vooral een mens die verschrikking op verschrikking meemaakt: marteling, verraad door een van zijn dierbaren, zijn vader die hem helemaal alleen laat sterven. Een intens droevig verhaal dat nog steeds aanspreekt omdat - Paul Witteman: 'De Matthäus Passion slaagt erin ongelovigen één dag per jaar aan de rand van bekering te brengen. Het hoofd vol bloed en wonden brengt me op de gedachte dat er een betere wereld mogelijk moet zijn dan die waarin wij leven en dat ik er meer voor zou moeten doen om die te bereiken.'

Muziek en tekst horen bij elkaar als yin en yang. Musici kunnen verrukt zijn hoe de muziek van Bach en het verhaal op elkaar aansluiten. Hoe Petrus' leugen, 'ik ken die Jezus niet', met een dissonant in de muziek te horen is. Dat er, als Jezus zingt, altijd strijkers klinken, behalve op het moment dat hij - alleen en eenzaam - sterft aan het kruis, het moment dat hij het goddelijke strijkers aura van zijn vader moet ontberen.

En beelden. Voorbeelden van de mooiste kunstwerken illustreren hoe Bach een verhaal vertelt, een verhaal in tekst en noten. Geen wonder dat iedereen, gelovig of niet, religieus geschoold of niet, altijd visioenen krijgt bij het beluisteren van deze passie. De lezing zal u helpen de goede visioenen bij de goede onderdelen naar boven te krijgen.

Afgelopen en komende uitvoeringen. Over het laatste concert voor corona in 2019 recenseerde Maarten Brandt: 'Maar Toonkunst Arnhem is en blijft een verhaal apart. Niemand minder dan Hans Brandts Buys zette er de toon mee. In zijn voetsporen trad dirigent en organist Jaap Hillen, die op zijn beurt in 1989 werd opgevolgd door Joop Schets, die dertig jaar de scepter zwaaide over Toonkunst Arnhem' - en inmiddels is opgevolgd door de huidige dirigent Bas van den Heuvel.

De volgende Matthäus Passion uitvoeringen van Toonkunst Arnhem met dirigent Bas van den Heuvel, professionele solisten en het Nationaal Symfonisch Kamerorkest zijn op

1 en 2 april in Muis Arnhem (www.muisenstadstheater.nl).